

Socialstyrelsens strategiska inriktning

2021–2025

Socialstyrelsens strategiska inriktning

2021–2025

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges.
För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också
tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till
alternativaformat@socialstyrelsen.se

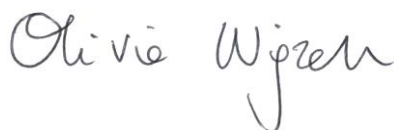
Publicering www.socialstyrelsen.se, juli 2021

Förord

En utvecklingsresa har inte en på förhand utpekad väg utan behöver formas och skapas tillsammans – nu tar vi de stegen. Vi ska fortsätta att vara aktiva genom att identifiera orsaker till att individer inte alltid får sina rättigheter och behov uppfyllda och hur vi kan bidra med lösningar till dagens och morgondagens samhällsutmaningar.

Socialstyrelsen gör skillnad genom att skapa förutsättningar för ett robust välfärdssamhälle för att uppnå god och jämlik hälsa, vård och omsorg. Socialstyrelsens uppdrag är brett och berör många grupper i samhället. Vår utgångspunkt är alltid ytterst individen även när vi arbetar tillsammans med beslutsfattare, profession och samhällets olika myndigheter och organisationer. Fokus behöver ofta vara riktat på dem som har svårast att själva göra sig hörda och riskerar att inte få sina behov eller rättigheter uppfyllda om ingen för deras talan. Vi behöver vara deras röster och höras i samhällsdebatten.

Genom att arbeta tillsammans med andra kan vi göra större skillnad än om var och en arbetar på var sitt håll. Socialstyrelsens strategi bygger därför på att vi gemensamt ska skapa kraft för att möta välfärdssamhällets utmaningar, agera tillsammans för att se helhetslösningar och använda vår kunskap för verklig nytta för våra målgrupper. Dagens och morgondagens utmaningar handlar om att skapa ett robust välfärdssamhälle både nationellt och som en del i internationellt samarbete. Erfarenheterna av pandemin covid-19 har visat på behovet av ett brett internationellt och nationellt samarbete och förmåga till snabb omställning. Här tar vi vara på många lärdomar framåt. Att se den globala utvecklingen som en del av vårt samhällsbyggande ger oss också möjligheter att bidra aktivt till att genomföra Agenda 2030.

Olivia Wigzell
Generaldirektör

Vår utveckling mot 2025

Strategins utgångspunkter

Individen i centrum

Välfärdssamhällets grund vilar på vår lagstiftning. Lagstiftningen beskriver de grundläggande värden som lägger grunden för vår demokrati och sätter individen i centrum. Individen ska få en vård och omsorg som bygger på deras rättigheter och behov. I hälso- och sjukvårdslagen uttrycks att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och den enskilda människans värdighet. Socialtjänstlagen säger att samhällets socialtjänst ska främja människorna och vila på demokratins och solidaritetens grund för att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och möjliggöra ett aktivt deltagande i samhällslivet genom att frigöra och utveckla den enskilda och grupperns egna resurser. Att sätta individen i centrum ger oss en utgångspunkt för vår strategiska inriktning.

Aktiv aktör för att genomföra Agenda 2030

Vår utveckling i Sverige är sammanflätad med den internationella utvecklingen. Socialstyrelsen är en central aktör för att Sverige ska bidra till att nå målsättningarna i Agenda 2030. Agendan stödjer oss att tillsammans med alla olika aktörer i samhället identifiera och genomföra de steg som behöver tas för att nå en hållbar utveckling. Det är avgörande för en gemensam framtid att alla tre dimensioner, den ekonomiska, den miljömässiga och den sociala kan samverka och utvecklas i positiv riktning. Regeringen vill se att Sverige ska vara ledande i genomförandet av agendan och i uppfyllandet av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling. Sveriges framgångar i genomförandet ger också en nödvändig kraft för det internationella och globala arbetet.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Strategin stödjer oss i arbetet med att se Agenda 2030 som en integrerad del i vårt breda samhällsuppdrag och hur Socialstyrelsen aktivt kan bidra.

Värdegrunden ger oss stöd i våra vägval

Socialstyrelsens strategi ska formas längs vägen genom att vi tillsammans skapar vår egen utveckling framåt. För att få kraft i utvecklingen behöver vi använda hela vår breda kompetens och agera aktivt utifrån vårt grunduppdrag. Vi bygger vidare på vår roll att vara en statlig myndighet och vår förmåga att arbeta utifrån de demokratiska värden som vårt samhälle ska bygga på. Den statliga värdegrunden utgår från lagstiftningens intentioner för ett demokratiskt samhälle. Målet är att varje statsanställd ska ha kunskap om de professionella värderingar som ska prägla vår vardag och hur varje myndighet ska utveckla sin service och sitt bemötande så att förtroendet för den offentliga verksamheten stärks. Ytterst ska den statliga värdegrunden bidra till en god förvaltningskultur som kan bidra till att utveckla vår etiska kompass och förmåga att hantera svåra situationer och dilemman. Socialstyrelsens egen värdegrund ger oss ytterligare stöd i vilka värden som ska genomsyra hur vi vill agera utifrån Socialstyrelsens unika uppdrag. Vår värdegrund vilar på våra kärnvärden saklighet, handlingskraft och trovärdighet. Att vi alla på Socialstyrelsen arbetar utifrån dessa värden stärker oss i de vägval och dilemman vi möter i vår vardag och i vår utvecklingsresa mot 2025.

Vår strategiska inriktning mot 2025

Att arbeta tillsammans skapar kraft

De närmaste åren vill vi ta ytterligare steg i myndighetens utvecklingsresa och bli ännu bättre på att hitta åtgärder och nya lösningar. För att åstadkomma resultat behöver olika kunskaper och kompetenser samspela mera för att gemensamt hitta nya lösningar utifrån våra samhällsutmaningar som finns såväl globalt, nationellt som lokalt. Samhällets olika aktörer behöver verka tillsammans för att nå resultat och skapa kraft i arbetet. Det kan handla om hur vi samarbetar med andra myndigheter, civilsamhällets organisationer, företrädare för olika målgrupper, olika organisationer och internationella organ. Socialstyrelsen arbetar ofta via andra, som exempelvis regioner, kommuner eller professioner och därför blir ordet tillsammans helt avgörande för oss för

att åstadkomma effekt och nytta för dem vi ytterst finns till för. Vi behöver därför fortsätta utveckla samarbeten och kunna erbjuda arenor för dialoger och få olika perspektiv att mötas för att skapa resultat tillsammans.

Genom en helhetssyn ser vi nya möjligheter

En helhetsbild innebär att vi behöver ha god kunskap om de olika systemgränser och mellanrum som individer kan uppleva i mötet med hälso- och sjukvården, tandvården eller socialtjänsten. Tillsammans med andra kan vi få en bredare bild och på bästa sätt bidra till en positiv utveckling för vårt välfärdssamhälle. Då behöver vi samla vår och andras kunskap om samhällssystemens robusthet och se områden där det exempelvis finns brister i en jämlik vård och omsorg. Vi behöver fortsätta att identifiera hälso- eller sociala faktorer, analysera hur olika ekonomiska faktorer påverkar förutsättningarna eller hur grundläggande värden och rättigheter kan utmanas i en praktisk vardag. För att göra det krävs en bra omvärldsanalys och att vi har förmåga att identifiera fler faktorer som påverkar utvecklingen framåt. Det krävs också att vi ytterligare stärker vårt arbete med att bedöma läget inom hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten dvs identifiera områden, målgrupper eller samarbeten som behöver stärkas och utvecklas för att nå intentionerna i vår lagstiftning där individen ska få sina rättigheter uppfyllda.

Utvecklingen ska skapa nytta för våra målgrupper

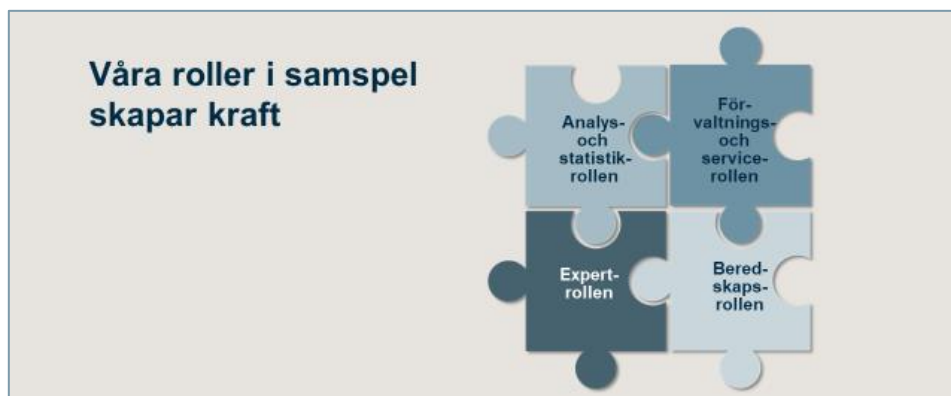
Socialstyrelsen arbetar med många målgrupper och vi behöver fortsätta att utveckla våra arbetssätt för att öka vår kunskap om våra insatser har kunnat omsättas till verkligt resultat och nytta. Vi bistår också regeringen med underlag och expertkunskap för utvecklingen inom vårt verksamhetsområde. Vi behöver fortsätta att dra lärdom av den kunskap och erfarenheter som finns hos våra huvudmän, professioner och andra målgrupper för att kunna identifiera behov och nytta med våra insatser. Vi ska inte enbart fokusera på antal insatser eller produkter utan vad vi faktiskt har bidragit med för att möta våra målgruppers behov. För att ha kunskap om detta krävs, förutom ett aktivt lyssnande och bra arbetssätt, att vi tillsammans skapar utrymme och arbetssätt för att följa upp vårt arbete.

Önskat läge 2025

Vi har tillsammans med andra mött behoven hos våra målgrupper och skapat nytta och effekt. Vi är en relevant, trovärdig och aktiv dialogpartner som skapar kraft för att lösa samhällsutmaningarna. Vi är en stödjande och handlingskraftig kunskapsmyndighet som agerar i rätt tid.

Vi använder vår samlade kompetens för att göra skillnad för dem vi finns till för. Vi har utvecklat våra arbetssätt så de stödjer ett effektivt och flexibelt samarbete. Vi ligger långt fram i den digitala utvecklingen. Vi vågar prova nya vägar framåt.

Våra myndighetsroller i samspel skapar kraft och riktning

Våra olika myndighetsroller ger oss en unik möjlighet att vara en kraftfull aktör

Socialstyrelsens grunduppdrag uttrycks i vår instruktion (2015:284). Den beskriver vårt uppdrag och ansvarsområden och ger oss våra unika roller. Ingen roll är överordnad den andra utan ger oss olika möjligheter att skapa resultat i vårt arbete och använda våra verktyg i samspel. I samspelet skapar vi kraft och riktning för att möta behoven i hälso- och sjukvården, tandvården och socialtjänsten. I vår strategi har vi identifierat behovet att ytterligare lägga fokus på analys- och statistikrollen mot bakgrund av att den stödjer arbetet med att beskriva och identifiera lösningar på samhällsutmaningarna. Den är också grundläggande för samspelet utifrån Socialstyrelsens samtliga roller så att vi kan skapa kraft framåt i arbetet. Vi har fortsatt en central expertroll i kunskapsstyrningen inom hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. Den nya förvaltningslagen innebär att ytterligare steg behöver tas för att ge god service till de individer som möter oss i vår förvaltningsroll. Vår krisberedskapsroll har utvecklats över åren och vi behöver ta stegen att bli en tydlig aktör i det framtida system som det nu läggs grunden till. För att detta ska bli möjligt fram till 2025 behövs en utveckling inom varje roll, men framförallt ett effektivt samspel mellan rollerna så att vi blir en gemensam myndighet som med kraft kan möta samhällsutmaningarna tillsammans.

Den interna utvecklingen sker inte separat utan stödjer oss i att ta stegen i att genomföra vår strategi. Utvecklingen innebär att vi tillsammans skapar vår egen utvecklingsresa. Vi ska utveckla effektiva arbetssätt och processer samt genomföra den digitala transformationen. Det gör vi genom att använda och utveckla vår gemensamma kompetens, och ha möjligheter till kontinuerlig utveckling och lärande. Vi behöver arbeta mera tematiskt för att skapa en helhetssyn och använda våra olika roller. De kommande åren blir det viktigt att hitta former för att knyta samman vårt kunnande och skapa sammanhang i utvecklingsresan.

Analys och statistikrollen

Kännetecknas 2025 av att vi agerar utifrån vår förståelse av systemen, beskriver läget samt pekar på orsaker och identifierar åtgärder.

Så skapar vi kraft och riktning

Analys och statistikrollen innebär att vi stödjer med analyser och framställning av data och statistik. Vi säkerställer att det finns fakta så vi kan beskriva och analysera utvecklingen och motverka desinformation. Vi omsätter och förmedlar vår kunskap till nytta för det omgivande samhällets aktörer – beslutsfattare, experter, forskare, professioner och medborgare/individer.

Fram till 2025 kommer omvärlden märka att;

- vi har mött förväntningarna på att i rätt tid kunna belysa aktuella frågor genom att ställa samman bedömningar av läget och utvecklingen i hälso- sjukvården, tandvården och socialtjänsten och vilka insatser som behövs.
- vi är relevanta genom att vi möter omvärldens efterfrågan av ökat behov av kunskap och aktuell data
- vi har med stöd i fakta från våra register, insamlad data och andra källor belyst aktuella situationer, analyserat orsaker och föreslagit åtgärder till nytta för utvecklingen av hälso- och sjukvården, tandvård och socialtjänst
- vi har ytterligare utvecklat möjligheterna för omvärlden att ta del av våra data och register genom ökad visualisering och tillgängliggörande
- vi använder vår unika möjlighet att aktivt förse våra intressenter med statistik som en del i samhällets demokratiuppdrag
- vi arbetar i ett brett samspel med andra statistikproducenter för att fortsätta att utveckla internationella och nationella jämförelser
- vi har utvecklat möjligheterna att tillsammans med andra aktörer sammanvända data utan att den administrativa bördan för uppgiftslämnarna ökat.

Då behöver vi

- Öka samspelet mellan den utveckling som behöver ske av vår statistik, register och data med de behov av analyser som vi löpande identifierar.
- Utveckla bra metoder för omvärldsbevakning och analys även kring den internationella utvecklingen och identifiera flera bidragande faktorer till samhällsutmaningarna i ett mera tvärvetenskapligt perspektiv, som exempelvis ekonomi, beteendevetenskap och kommunikation.
- Utveckla möjligheterna att digitalt inhämta uppgifter samt lagra, bearbeta och visualisera data. Utveckling ska ske med fokus på att förenkla och minska den administrativa bördan för hälso- sjukvård, tandvård och socialtjänst, öka den interna effektiviteten och öka användningen och relevansen.
- Bidra till en strukturerad och ändamålsenlig dokumentation genom att utgå från alla delar i fackspråken. Arbetet ska samspela med Vision e-hälsa och

stärka vår förmåga att proaktivt identifiera och utveckla den officiella statistiken, annan statistik och datainhämtning. På så sätt kan vi använda digitaliseringens möjligheter och minska administrativ börda.

- Stärka vår metodutveckling i syfte genomföra analyser både kvantitativt och kvalitativt utifrån relevanta frågeställningar exempelvis hur olika styr- och uppföljningssystem påverkar utvecklingen mot en jämlik hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst samt beskriva orsakssamband, förstå regionala skillnader.

Expertrollen

Kännetecknas 2025 av att vi arbetar normerande och kunskapsstödande och samarbetar och verkar över systemgränser utifrån bästa tillgängliga kunskap.

Så skapar vi kraft och riktning

Experten i kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst innebär att vi stödjer våra målgrupper genom våra stöd till kunskap, implementering och våra bindande regler. Vi finns till som stöd för regioner och kommuner genom att arbeta för beslutsfattare såväl som utförare och professioner.

Fram till 2025 märker omvärlden att vi;

- har utvecklat vår förmåga att identifiera och uppmärksamma gränserna och mellanrummen mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten genom att identifiera lösningar och insatser som är systemövergripande
- bidragit aktivt till den digitala utvecklingen genom att förverkliga e-hälsovisionen och arbetet med välfärdsteknik. Vi ska också fortsätta utvecklingen av hälso- och sjukvårdens, tandvårdens och socialtjänstens möjligheter att arbeta med digitala besluts- och uppföljningssystem
- har fortsatt utveckla en samordnad nationell kunskapsstyrning genom att utveckla vårt samarbete med våra syskonmyndigheter och partnerskapen inom kunskapsstyrningen genom erfarenhetsutbyte och gemensamma prioriteringar
- stärkt samarbetet med forskningen i syfte att initiera kunskapsutveckling, använda och sprida ny kunskap
- har underlättat för våra målgrupper att ta del av vår kunskap genom att den är behovsanpassad, digital, tillgänglig och ger stöd för implementering.

Då behöver vi

- Säkerställa samverkan mellan våra olika roller för att åstadkomma ett effektivt arbete med kunskapsstyrning, dvs att ställa samman kunskap, analysera, normera, kunskapsstödja, stödja implementering och följa upp. Arbetet kan ske koordinerat och tematiskt.
- Systematiskt och aktivt följa upp våra insatser och hitta effektiva metoder som vid behov också inkluderar målgrupperna i arbetet.
- Utveckla förmågan att snabbt möta och förmedla aktuell kunskap och ta tillvara erfarenheterna under pandemin så att lärdomarna utvecklar kunskapsstyrningen framåt och vi utvecklar snabbare arbetsätt när det behövs.
- Fortsätta att vara en aktör som stödjer innovation särskilt genom att analysera behov och utveckla regelverken men också stödja aktörerna genom vägledning kring regelverken.
- Stärkt vår förmåga att identifiera och stödja etiska dilemman i vår kunskapsstyrning och kommunicera dessa till stöd till berörda aktörer.
- Bidra till att ett nationellt system för digital kunskapsstyrning finns på plats genom ett nära samarbete med externa aktörer, inom till exempel nationell informationsstruktur och ett gemensamt fackspråk samt standarder för öppna data.
- Arbetet inom välfärdsteknik ska ske utifrån en gemensam plattform och plan med tydliga mål.

Förvaltnings- och servicerollen

Kännetecknas 2025 av att vi ger god service och upplevs som tillgängliga, smidiga och våra tjänster är enkla och utformade utifrån målgruppernas behov.

Så skapar vi kraft och riktning

Rollen som förvaltnings- och servicemyndighet innebär att vi stödjer och ger service och råd utifrån vår normering, utfärdar legitimationer, tillstånd, fördelar statsbidrag, tar fram officiell statistik och ger service till forskning och andra målgrupper. Arbetet med våra förvaltningsuppgifter ger oss en viktig extern länk till de individer som behöver nå oss exempelvis i olika ärenden.

Fram till 2025 märker omvärlden att vi;

- bistår våra målgrupper med den vägledning kring regelverken som efterfrågas
- är enkla att ha att göra med genom att de målgrupper som har kontakt med oss känner att vi förstår deras behov och har ett gott bemötande
- nått framgångar i vår fortsatta utveckling att korta ned handläggningstider
- utvecklat formerna för god service och samtidigt balanserat höga krav på rättssäkerhet och effektivitet

- fortsatt vår digitala utveckling med fokus på att utveckla vår service och våra arbetsprocesser
- har anpassat vår service till de som behöver nå oss genom andra kanaler än digitala.

Då behöver vi

- Utveckla vår uppföljning så att vi har god kunskap om hur vår service och våra tjänster fungerar utifrån våra målgruppers perspektiv.
- Fortsätta vår digitala utveckling genom att e-tjänster exempelvis för statsbidrag, digitala beslutsstöd, mina sidor etc finns på plats som ett stöd för användarna.
- Publicera sökbar och nåbar information som gör att individer och verksamheter enkelt kan se hur de ligger till i vår handläggning och kan följa sitt ärende.
- Utveckla våra arbetsprocesser i syfte att säkerställa effektivitet och god service i god balans med rättssäkerheten.

Krisberedskapsrollen

Kännetecknas 2025 av att vi är en tydlig aktör i krisberedskapssystemet och står beredda och aktiva när det händer.

Så skapar vi kraft och riktning

Krisberedskapsrollen innebär att vi samordnar och utövar vår roll i krisberedskapssystemet. Vi samarbetar med myndigheter, kommuner, regioner, länsstyrelser och övriga aktörer inom totalförsvaret.

Fram till 2025 märker omvärlden att vi;

- tagit tillvara lärdomar från pågående pandemi och utvecklat samspelet med olika myndigheter och samarbetspartners i krisberedskapssystemet
- aktivt medverkat i skapandet av ett framtida krisberedskapssystem utifrån regeringens intentioner i pågående utvecklingsarbete. Det yttersta målet är att fortsätta utveckla rollen i takt med utvecklingen och vara en tydlig aktör som agerar proaktivt utifrån vår kunskap och erfarenhet
- är en central aktör med god kunskap om krisberedskapssystemet och stödjer samspelet mellan både hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst i arbetet
- har fortsatt att utveckla vår krisberedskapsförmåga, både genom att initiera och skapa samarbete och integrering med ökat fokus på socialtjänsten och särskilt kommunerna och länsstyrelsernas roll
- initierat en bra kunskapsuppbyggnad kring förebyggande krishantering och faktorer som påverkar människans förmåga att hantera och agera vid kriser.

Då behöver vi

- Utveckla våra samarbeten internt så att vi snabbt kan ställa om vid akuta lägen så att Socialstyrelsens och andra aktörers kompetenser kommer till nytta.
- Utveckla vår långsiktiga kunskapsuppbyggnad som blir relevant även vid kris. Vår analys och uppföljning ska kunna visa om vardagens kunskapsutveckling i hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan möta även krisberedskapens utmaningar.
- Genomföra övningar och ta fram en långsiktig plan för kompetensutveckling kring krisberedskapsarbetet för att skapa den trygghet och kapacitet vi behöver för att kunna agera i olika krislägen.
- Öka vår kunskap om vilka insatser som gett effekt genom att genomföra lärande uppföljningar och ta tid för reflektioner efter kriser så kunskapen utvecklas framåt.

En strategi för att möta samhällsutmaningarna

Utmaningar och möjligheter

Socialstyrelsens strategi är till för att vägleda oss att långsiktigt möta samhällsutmaningarna¹. Den utveckling som vi ser framför oss visar positiva tecken på en ökad hälsa, livslängd, nya behandlingsmetoder och tekniker. En snabb digital utveckling kan exempelvis stödja människor genom att underlätta att komma i kontakt med vård och omsorg oavsett geografiskt avstånd. Omfattande satsningar på forskning ger en kunskapsuppbyggnad som är till nytta för att olika insatser kan vila på kunskap. Den globala utvecklingen påverkar även vårt eget samhälle och den ökade globaliseringen ger både möjligheter till ökad takt i innovationer, men också nya utmaningar.

Vi är en del av den globala utvecklingen

Vår utveckling i Sverige är en del i ett större perspektiv för en global hållbarhet och kräver en helhetssyn för att identifiera gemensamma lösningar på samhällsutmaningarna. Pandemin har visat på behovet av ett starkt internationellt samarbete såväl som ett effektivt samarbete mellan olika aktörer i vårt eget samhälle. Agenda 2030 stödjer oss att se hur vi behöver fortsätta att utveckla en helhetssyn som handlar om att stödja samspelet mellan social, ekonomisk och miljömässig utveckling som behöver gå hand i hand.

¹ Socialstyrelsens omvärldsanalyser 2020 och 2021 samt regeringens proposition kring ekonomiskt läge 2020/21:100. Urvalet baseras på de dialoger medarbetare lyft vid interna dialogtillfällen sk Gd-dialoger under våren 2021.

Sociala utmaningar och ökad polarisering

Det sker en fortsatt demografisk, geografisk och socioekonomisk omställning som påverkar utvecklingen av välfärden och därmed också behovet av tjänster och utbud. I en befolkning där människors livslängd ökar och vi förväntas arbeta längre upp i åldrarna behöver också våra samhällstjänster förändras. Vi behöver utforma vårt välfärdssamhälle så att det möjliggör för olika grupper att bli inkluderade och involverade så att vård, omsorg och stöd utifrån att sätta individen i centrum inte stannar vid ambitioner. En god befolkningssäkerhet byggs genom att individer kan leva sitt liv och bidra till välfärd och att ålder inte ska kunna ses som en belastning. Fortfarande finns utmaningar kring skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället, till exempel mellan kvinnor och män eller olika socioekonomiska grupper.

Målgrupper i fokus

Barnrättsfrågorna är fortsatt aktuella och flera situationer som rör barns rättigheter har också aktualiserats i samband med införandet av barnkonventionen i svensk lagstiftning. Även här blir konsekvenserna av pandemin en anledning att fortsätta att stödja med vår kunskap. Vi behöver hantera risken att flera barn far illa till följd av ökad ekonomiskt utsatta familjer, ökad arbetslöshet och risk för våld och utsatthet. En utmaning är också att hantera ökad kriminalitet och risk att ungdomar blir involverade i gängkriminalitet.

Den psykiska ohälsan ökar bland individer och även här bland barn och unga vuxna. Arbetet med att mildra psykisk ohälsa bland barn och unga och särskilt utsatta grupper ska ske bland annat genom ökade statsbidrag till särskilda organisationer i civilsamhället. Stora regionala skillnader finns fortfarande kring vilken vård och behandling som erbjuds och ges exempelvis för psykiatriska tillstånd och sjukdomar.

Gemensam systemsyn behövs

En av de stora utmaningarna är också fortfarande hur hälso- och sjukvård och socialtjänst samverkar och samordnar insatserna för olika målgrupper som möter olika huvudmän och utförare. De kommande åren kommer vi att behöva fortsätta att sätta fokus på den omställning som krävs inom hälso- och sjukvården för att få ett mera sammanhängande system. Det gäller inte minst att klara möjligheterna till en nära vård men också att skapa en fungerande omsorg i samspel mellan kommuner och regioner. Hur omsorgen ska fortsätta att utvecklas utreds för närvarande. Syftet är att få förutsättningar som ger ett tydligare uppdrag och innehåll som också stärker samspelet och ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner. För socialtjänsten handlar utvecklingen om att fortsätta utvecklingen utifrån att individer ska få sina behov tillgodosedda och kunna bli lyssnad till och vara delaktiga i sin vård, omsorg och behandling. Större fokus på tidiga insatser och förebyggande insatser behövs.

Kompetensförsörjningen inom både hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänsten fortsätter att vara en av framtidens utmaningar. Allt fler behöver arbeta inom denna sektor för att möta de behov som finns. Inom hälso- och sjukvården och tandvården beskrivs en brist på legitimerad personal. Även kommuner beskriver brist på vissa personalgrupper.

Teknisk och digital utveckling ger nya möjligheter men också risker

Regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) har kommit överens om Vision e-hälsa som säger att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter till 2025. Digitaliseringsområdet är brett med många pågående initiativ där olika myndigheter och aktörer ingår. Myndigheterna bedriver och deltar i samverkan kring ökad digitalisering främst med regioner och kommuner. Det pågår också strategiskt arbete i syfte att stödja huvudmännens digitaliseringsarbete inom vård och omsorg, exempelvis inom ramen för Vision e-hälsa och arbetet med välfärdsteknik. Nya teknologier ställer ytterligare krav på välunderbyggda prioriteringar. Inom exempelvis hälso- och sjukvården är artificiell intelligens i ett utvecklingsstadium, men kan komma att alltmer påverka utvecklingen av övervakning, vård i hemmet samt preventiva insatser. Användningen och utvecklingen är också föremål för en etisk diskussion om hur samhället ställer sig till att ersätta människors insatser samt användas till beslutsstöd exempelvis genom artificiell intelligens. Life science-strategin ger ett ramverk för hur olika aktörer ska samspela för att underlätta gemensamma prioriteringar för att förbättra hälsa och utveckla sjukvården. Regeringens satsningar på forskning riktas mot möjligheter till innovation och stärka innovationssystemen för att klara samhällsutmaningarna.

Ekonomisk omställning och ökad ojämlikhet

Jämlikhetskommissionen ((SOU 2020:46) konstaterade att en stor utmaning är att hantera den utveckling som sker som visar tecken på ökad ojämlikhet i form av växande skillnader mellan inkomster och tillgångar. Ojämlikheten i det svenska samhället riskerar att fortsätta att öka vilket syns inom utbildningsväsendet, integrationsområdet och arbetsmarknaden. En långsiktig utveckling av jämställdheten har också skett men fortfarande konstateras områden där det finns utmaningar. Den ekonomiska utvecklingen och fördelningspolitikens utformning är därför central för en långsiktig utveckling mot ökad jämställdhet och jämlikhet men också för att hantera sociala och miljömässiga utmaningar. Ökade inkomstskillnader har också påverkat den ekonomiska jämställdheten och möjligheter till social rörlighet vilket kräver långsiktiga insatser.

Konsekvenserna av miljö- och klimatförändringar påverkar hälsa och vår livssituation

Sverige förväntas ta en ledande roll i klimatomställningen. Konsekvenserna av miljöhot får också konsekvenser för hälsa och de insatser både förebyggande och vid akuta händelser som vid värmeböljor, skogsbränder etc. De har gett konsekvenser för krisberedskapens robusthet vid akuta lägen, men också för att långsiktigt rusta vårt samhälle och göra den omställning som också påverkar vår hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänsten. För att kunna bidra till en långsiktig omställning av samhället och stå beredda och agera tillsammans för att möta konsekvenserna av klimatförändringarna för miljö och hälsa behöver många olika aktörer samspela.

Utmaningar kring förtroende och tillit till vårt demokratiska samhälle

I samhällsdebatten lyfts också de etiska frågorna och beskriver situationer när olika intressen kan stå emot varandra. Ett sätt att hantera detta är att bevaka och vara aktiv i samhällsdebatten. Men det är också intressant att identifiera de förskjutningar i värderingar som pågår och som påverkar utvecklingen inom vårt område. Ett sådant exempel kan vara ifrågasättande av fakta/data och från myndigheter och publicering av värderingspåverkande ”fake news” som en del. Men också den utveckling som visar på en ökad polarisering och ökad risk för klyftor mellan grupper som kan öka riskerna för att trovärdigheten till samhällets insatser kan ifrågasättas i allt högre grad.

Organisationer och medborgare ska kunna få tillgång till god service av vårt offentliga samhälle. Det finns också ökade förväntningar på bra tillgängliga digitala tjänster, exempelvis för att få information och service från myndigheterna. Allt fler digitala tjänster utformas och det sätter i sin tur höga krav på integritet, säkerhet men också att bevaka att grupper som av olika skäl inte kan använda digitala tjänster också får tillgång till service. Myndigheterna ska fortsätta att utveckla sina arbetssätt för att öka transparens, vara tillgängliga och smidiga vilket är ledorden i förvaltningslagen. Det kräver ett ständigt utvecklingsarbete i takt med omvärldens utveckling och för att kunna stödja individen i vårt välfärdssamhälle och ta steg på vägen.

Så blir vår strategi ett stöd i vardagen

De steg vi behöver ta för att nå vårt önskade läge utifrån vår strategiska inriktning behöver diskuteras och identifieras av såväl oss själva som tillsammans med våra målgrupper och samarbetspartners. Då blir strategin relevant för oss i vår vardag. Strategin behöver också följa med i omvärldsutvecklingen för att vara ständigt aktuell. Det innebär att vi behöver kunna anpassa den så att den hålls relevant och levande. Det är också genom att följa upp och samla våra och andras erfarenheter som vi vet vilket genomslag vi får av våra olika insatser. Vi behöver följa upp både hur vi externt upplevs, hur våra insatser används, men också internt hur vårt samspel har skapat kraft och nytta framåt.

Vi kommer att

- se den strategiska utvecklingen utifrån en helhetssyn och i ett sammanhang
- visa de steg vi tar i vår vardag som bidrar till den långsiktiga utvecklingen
- använda vår gemensamma kunskap och dela med oss av den
- ha nytta för våra målgrupper ständigt i fokus längs resans väg
- kommunicera och hålla våra berättelser levande om våra resultat
- arbeta med förtroende och tillit i vardagen och skapa stolthet över vår utvecklingsresa.

